

TBMM

(S. Sayısı: 619)

**Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
ile Irak Cumhuriyeti Petrol ve Elektrik Bakanlıkları
Arasında Enerji Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının
Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
ve Dışışleri Komisyonu Raporu (1/519)**

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas olarak da Dışışleri Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

4/2/2008

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1508/528

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 17/1/2008 tarihinde kararlaştırılan “Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Petrol ve Elektrik Bakanlıkları Arasında Enerji Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Petrol ve Elektrik Bakanlıkları arasında 7 Ağustos 2007 tarihinde Ankara’da imzalanan enerji alanında işbirliğine ilişkin Mutabakat Zaptı; Irak’ın enerji altyapı ve elektrik ihtiyaçlarının karşılanmasına, Kerkük-Yumurtalık Petrol Boru Hattı üzerinden ham petrol sevkiyatının yeniden tam kapasiteyle başlatılmasına, Irak doğal gazının geliştirilmesi ve dünya pazarlarına ihracatında işbirliği yapılmasına, yenilenebilir enerji kaynakları alanında uzman değişimine ve yılda iki kez toplanacak bir ortak teknik komite oluşturulmasına yönelik önemli hükümler içermektedir. Söz konusu Mutabakat Zaptı ile Irak’ın enerji sektörünün geliştirilmesinin yanı sıra Türkiye ve Irak’ın enerji alanındaki işbirliğinin de güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Irak ile enerji alanında geliştireceğimiz işbirliği ülkemizin enerji alanındaki atılımları açısından da önem arz etmektedir. Irak, ispatlanmış rezerv bakımından dünyada petrolde 4 üncü, doğal gaz da ise 10 uncu sırada yer almaktadır. Ancak, petrol üretiminde 15 inci, doğal gaz üretiminde ise 52 nci sırada bulunmaktadır. Irak'ın petrol ve doğal gaz rezervlerinin geliştirilmesi, üretiminin arttırılması ve Kerkük-Yumurtalık Petrol Boru Hattı'nın tam işler hale getirilmesi, hem ülkemizin enerji güvenliğine katkıda bulunacak, hem de enerji köprüsü olma hedefini güden ülkemizin dünya enerji piyasalarındaki stratejik önemini pekiştirecektir. Ayrıca, Mutabakat Zaptı'nda Irak'ın petrol ve doğal gaz sahalarının geliştirilmesine yönelik olarak Türk petrol şirketlerinin ihalelere katılımları konusunda da kayda değer hükümler bulunmaktadır.

Irak'ın enerji sektöründeki altyapı gereksinimleri ve elektrik ihtiyacı da birer işbirliği alanı olarak söz konusu belgede ele alınmıştır. Mutabakat Zaptı ile; Irak'ın petrol, doğal gaz ve elektrik sektörlerindeki üretim ve dağıtım altyapı ihtiyaçları için entegre projelerin desteklenmesi, Irak'ın elektrik üretimi için akaryakıt sevkiyatı, yeni elektrik santrallerinin inşası, ülkemiz ve Irak arasında yapılacak yeni bir elektrik iletim hattı, Irak elektrik sektöründe çalışan personelin eğitilmesi öngörülmüştür. Irak'ın enerji alanındaki mevcut ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğunda, bu ülkede enerji alanında yapılacak yatırımların, ikili ilişkilerimizin siyasi ve ekonomik boyutunda da olumlu yönde yansımaları olması beklenmektedir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Dışışleri Komisyonu
Esas No.: 1/519
Karar No.: 124

15 Şubat 2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 4/2/2008 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 13/2/2008 tarihinde tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Petrol ve Elektrik Bakanlıkları Arasında Enerji Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 10/2/2011 tarihli 21 inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Petrol ve Elektrik Bakanlıkları Arasında Enerji Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı'nın, Irak'ın enerji sektörünün geliştirilmesinin yanı sıra Türkiye ve Irak'ın enerji alanındaki işbirliğinin güçlendirilmesi amacıyla hazırlandığı anlaşılmıştır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Enerji alanında uluslararası anlaşmaların yapımı sürecinde Ülkemizin izlediği stratejinin, çeşitli enerji kaynakları bakımından, bir yandan Ülkemizin enerji arz güvenliğini sağlamlaştırmak diğer yandan da ortağı olduğumuz projelere taraf olan ülkelerin enerji açısından güvenliğine katkıda bulunmak olduğu; ayrıca, bu alandaki uluslararası anlaşmaların, Türk girişimcilerin önünü açacak şekilde hazırlanmasına özen gösterildiği,

- Irak'ın enerji altyapı ve elektrik ihtiyaçlarının karşılanmasına, Irak doğal gazının geliştirilmesi ve dünya pazarlarına ihracatında işbirliği yapılmasına, yenilenebilir enerji kaynakları alanında uzman değişimine ve yılda iki kez toplanacak bir ortak teknik komite oluşturulmasına yönelik hükümler içeren Mutabakat Zaptının bağlayıcılık kazanmasının Ülkemiz açısından faydalı olacağı

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oybirliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>H. Murat Mercan</i>	<i>Mehmet Ceylan</i>	<i>Metin Yılmaz</i>
Eskişehir	Karabük	Bolu
Kâtip	Üye	Üye
<i>Mehmet Çerçi</i>	<i>Hüseyin Pazarcı</i>	<i>Fevzi Şanverdi</i>
Manisa	Balıkesir	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Şükrü Mustafa Elekdâğ</i>	<i>Canan Kalsın</i>	<i>Abdullah Çalıskan</i>
İstanbul	İstanbul	Kırşehir
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Tuğcu</i>	<i>Mehmet Şahin</i>	<i>Gönül Bekin Şahkulubey</i>
Kütahya	Malatya	Mardin
	Üye	
	<i>Necip Taylan</i>	
	Tekirdağ	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ ENERJİ VE
TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI İLE
IRAK CUMHURİYETİ PETROL VE
ELEKTRİK BAKANLIKLARI ARASINDA
ENERJİ ALANINDA İŞBİRLİĞİ MUTA-
BAKAT ZAPTININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TASARISI**

MADDE 1- (1) 7 Ağustos 2007 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Petrol ve Elektrik Bakanlıkları Arasında Enerji Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ ENERJİ VE
TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI İLE
IRAK CUMHURİYETİ PETROL VE
ELEKTRİK BAKANLIKLARI ARASINDA
ENERJİ ALANINDA İŞBİRLİĞİ MUTA-
BAKAT ZAPTININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TASARISI**

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Adalet Bakanı

M. A. Şahin

Dışişleri Bakanı

A. Babacan

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köyışleri Bakanı V.

R. Akdağ

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

M. Başesgioğlu

Devlet Bakanı

M. Şimşek

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

F. Çelik

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

N. Ekren

Devlet Bakanı V.

B. Yıldırım

Devlet Bakanı

M. S. Yazıcıoğlu

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. Z. Çağlayan

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
İle
Irak Cumhuriyeti Petrol ve Elektrik Bakanlıkları
Arasında
Enerji Alanında İşbirliği
MUTABAKAT ZAPTI

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın daveti üzerine Irak Cumhuriyeti Başbakanı H. E. El-Maliki'nin 7 Ağustos 2007 tarihinde Türkiye'ye yapmış olduğu ziyaret sırasında, Irak Cumhuriyeti Petrol ve Elektrik Bakanlıklarının ve Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının temsilcileri enerji alanındaki karşılıklı işbirliği olanaklarını görüşmek üzere Ankara'da toplanmışlardır.

Irak Cumhuriyeti Petrol ve Elektrik Bakanlıkları ve Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (bundan böyle müştereken 'Taraflar' ve tek olarak 'Taraflar' şeklinde anılacaklardır);

Yapılan görüşmelerde;

- iki kardeş ülke arasındaki derin ilişki ve yakın dostluk bağlarını,
- enerji alanında ikili işbirliğinin ticari ve ekonomik yararlarının daha fazla güçlendirilmesi ve geliştirilmesi gerektiğini,
- karşılıklı yararların en üst seviyeye getirilmesi için gelecekteki ikili işbirliğinin önemini,

Göz önüne alarak ve;

- Uzun dönemli karşılıklı ilişki ve ortak ekonomik projeler ile ortaya çıkarılan işbirliği fırsatını vurgulayarak,
- Enerji alanındaki mevcut işbirliği olanaklarının daha fazla geliştirilmesini arzu ederek

aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

Madde (1)

Taraflar, Irak'ın petrol ve gaz, elektrik üretimi ve dağıtımı ve doğalgaz dağıtımı sektörleri ile ilgili altyapı ihtiyaçlarını karşılamak için entegre projeleri teşvik edeceklerdir.

Madde (2)

Taraflar, aşağıdakiler aracılığıyla Türkiye'nin Irak'ı elektrik ihtiyaçları konusunda desteklemeye hazır olduğunu teyit etmişlerdir.

- i. Irak ve Türkiye için elektrik üretmek amacıyla Irak'tan Türkiye'ye akaryakıt sevkiyatı,
- ii. Irak'ta Serbest Üretim Şirketi Modeli (IPP) ile yeni elektrik santrallerinin yapımı. Türk Tarafı Irak'a elektrik ile ilgili ihtiyaçlarını sağlayacak elektrik santralleri yapmaya hazır olduğunu ifade etmiştir.
- iii. Her iki ülkede inşa edilecek olan yeni bir iletim hattı aracılığıyla Türkiye'den Irak'a elektrik iletimi.
- iv. Irak'ın elektrik sistemi elemanlarının yük dağıtımı da dahil olmak üzere elektrik üretim, iletim ve dağıtım tesislerinin planlanması, tasarlanması, inşası, işletimi ve bakımı konusunda eğitilmesi.
- v. Irak'ın elektrik sistemi elemanlarının Türkiye'de doğalgaz elektrik santrallerinde eğitilmesi.

Madde (3)

Taraflar, ham petrol sevkiyatlarının yeniden başlatılarak Kerkük-Yumurtalık Ham Petrol Boru Hattı'nın tam kapasite ile çalışmasının sağlanması konusunda ortak niyetlerini teyit etmişlerdir.

Bu bağlamda, Türk Tarafı Irak Tarafına bu konuda teknik ve bakım ile ilgili konularda destek sağlamaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

Taraflar, Irak Petrol Bakanlığı ile BOTAŞ'ın temsilcileri arasında 2 Ağustos 2007 tarihinde Ankara'da imzalanmış olan Toplantı Tutanağını iyi niyetle uygulama konusunda anlaşmaya varmışlardır. Taraflar, ayrıca, piyasa koşullarını da göz önüne alarak yeni bir Anlaşma imzalama hususundaki politik isteklerini ve hazır olduklarını ifade etmişlerdir.

Madde (4)

Taraflar, Irak'ın yerel ihtiyaçlarının ve gereksinimlerinin karşılanmasından sonra artacak olan Irak doğalgazının dünya piyasalarına ihracatı için işbirliği hususunda ortak taahhütlerini ifade etmişlerdir. Taraflar, projenin, global enerji güvenliğine ve Irak'ın ekonomi ve enerji sektörünün gelişmesine yapacağı önemli katkıları kaydetmişlerdir.

Taraflar, Irak Gaz Master Planı'nın tamamlanmasının bu amaca yönelik önemli bir adım olacağını onaylamışlardır. Türk Tarafı, belirtilen planın tamamlanmasında Irak Tarafına yardımcı olma isteğini ifade etmiştir.

Taraflar, Türkiye üzerinden geçecek en uygun ihracat güzergahının daha sonra dikkatli bir şekilde belirleneceğini benimsemişlerdir. Taraflar, Irak Petrol Bakanlığı ile Türk kamu şirketleri olan Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) ve BOTAŞ'ın temsilcilerinin bir fizibilite çalışması hazırlamak üzere bir araya gelmelerine karar vermiştir.

Madde (5)

Taraflar, Irak'taki petrol ve gaz sahalarının geliştirilmesi için Irak Federal Hükümeti aracılığıyla Türk petrol şirketlerini mevcut Petrol ve Gaz Yasaları'na uygun olarak ihalelere girmeye davet ederek petrol ve gaz sektörlerindeki işbirliğini geliştirmeyi kabul etmişlerdir.

Türk Tarafı, TPAO'nun Gharraf, Mansuria, Anfal, Chemchemical, Jeria Pika ve Khasm al Ahmar petrol ve gaz bölgelerindeki devam eden ilgisini ve bunun yanı sıra Irak'ın Güney kısmındaki petrol sahalarının geliştirilmesi için oluşturulacak olan konsorsiyumlara bir yatırımcı olarak katılmayı ve TPIC'in petrol ve gaz ürünleri ticareti ve petrol alanları hizmet sektörüne katılma niyetini ifade etmiştir.

Madde (6)

Taraflar, petrol endüstrisi ve özellikle de güneş enerjisi sistemleri olmak üzere yenilebilir enerji konularında son gelişmeleri ve teknolojileri dikkate alınarak tecrübe ve teknik bilgilerin paylaşılması için teknik uzman değişimi amacıyla bir program hazırlayacaklardır.

Madde (7)

Taraflar, iki ay içerisinde, işbu Mutabakat Zaptının uygulanması ile ilgili uygun bir mekanizma olarak, Taraflardan eşit sayıda üyeden oluşan bir ortak teknik komite oluşturacaklardır.

Komite, iki ülkenin başkentlerinde olmak üzere yılda en az iki defa toplanacaktır. Komite'nin ilk toplantısı, Taraflar arasında diplomatik kanallar aracılığıyla kararlaştırılacak bir yerde ve zamanda yapılacaktır.

Madde (8)

İşbu Mutabakat Zaptı, Tarafların bu Mutabakat Zaptı'nı yürürlüğe girmesi için gerekli iç prosedürlerini tamamladığına dair diplomatik kanallar aracılığıyla birbirlerine yazılı bildirimde bulundukları tarihten sonraki gün yürürlüğe girecektir.

7 Ağustos 2007 tarihinde Ankara'da İngilizce dilinde iki kopya halinde hazırlanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve
Tabii Kaynaklar Bakanlığı adına

(İmza)
Dr. Mehmet Hilmi Güler
Bakan

Irak Cumhuriyeti Petrol ve
Elektrik Bakanlıkları adına

(İmza)
Dr. Hussain Al-Shahristani
Bakan

